

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КОН'ЮНКТУРИ
РИНКУ (НА ПРИКЛАДІ РИНКУ ЦУКРУ УКРАЇНИ)**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Копієвська Ірина Олегівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Янковий Володимир Олександрович _____

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ.....	6
1.1. Кон'юнктурні дослідження: поняття, особливості та необхідність проведення.....	6
1.2. Алгоритм дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку.....	16
1.3. Основні методи кон'юнктурних досліджень	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ЦУКРУ.....	31
2.1. Дослідження тенденцій на ринку цукру України	31
2.2. Конкурентне середовище на ринку цукру.....	42
2.3. Аналіз кон'юнктури світового ринку цукру та місце України в ньому	50
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗНІ ПЕРСПЕКТИВИ НА РИНКУ ЦУКРУ УКРАЇНИ	62
3.1. Основні проблеми розвитку ринку цукру України	62
3.2. Шляхи підвищення ефективності функціонування ринку цукру в Україні	68
3.3. Прогноз кон'юнктурних показників ринку цукру України.....	73
ВИСНОВКИ	84
Список використаних джерел.....	88
Додатки.....	96

Вступ

Актуальність теми дослідження. Для формування ефективної вітчизняної економіки, інтеграції України у світове господарство необхідно глибоке розуміння ринкових механізмів, закономірностей поведінки споживачів та конкурентів, основ стратегічного планування та контролю. Основою формування сучасної концепції управління та удосконалення методів практичного господарювання є дослідження кон'юнктури ринку. Необхідність вивчення ринкової кон'юнктури визначається сутністю сучасного маркетингу, його чітко вираженою орієнтацією на інтереси ринку.

В умовах ринкової економіки необхідність прогнозування обумовлюється коливаннями кон'юнктури ринку, які необхідно передбачати, та потребами розроблення стратегічних програм розвитку. Аналіз і прогнозування можливих станів кон'юнктури товарного ринку, відстежування можливих наслідків змін в ринковій ситуації дають змогу обґрунтовано вибирати найефективніші маркетингову і виробничу стратегії, адаптовані до прогнозних станів ринкової кон'юнктури та допомагати суб'єктам господарювання брати участь у складних економічних процесах.

Цукор є стратегічним продовольчим товаром у всьому світі, аналіз його виробництва і споживання свідчить про те, що світовий ринок цукру буде активно розвиватися, оскільки збільшується попит на цукор та цукровмісні продукти, що пов'язано із збільшенням населення планети та підвищенням попиту підприємств харчової і переробної промисловості.

Підвищення стабільності та ефективності виробництва цукрових буряків та цукру є однією із найбільш актуальних в системі національної аграрної політики і продовольчої безпеки, оскільки від ефективності діяльності підприємств, цукробурякової галузі залежить результативність функціонування кондитерської, хлібопекарської, фармацевтичної, консервної, хімічної, косметичної та інших галузей, для яких цукор та супутня продукція виступає сировинною базою.

Цукор також є одним з головних продуктів світової торгівлі, в якій Україна до 1996 року займала провідне місце як потужний експортер цукру. Україна посідала п'яте місце після США, Бразилії, Індії та Китаю серед країн світу за обсягом виробництва бурякового цукру, маючи частку в світовому валовому виробництві понад 13%, а річний обсяг експорту цукру становив майже 54% його загального виробленого обсягу.

На сучасному етапі розвитку економіки України актуальним є формування потужного цукробурякового підкомплексу, збільшення експортних можливостей, вихід на світовий ринок з конкурентоспроможною продукцією, яка відповідає вимогам СОТ.

В останні роки спостерігалася негативна тенденція кон'юнктури як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку цукру України, а тому дослідження стану та тенденцій розвитку національного та світового ринку цукру є важливими та актуальними.

Аналізу кон'юнктури ринку присвячено багато робіт таких науковців як Андрейченко А.В., Горбаченко С. А., Ковальов А.І., Щербак В. В., Ціхановська В.М., Карпов В.А, Кучеренко В.Р. та інших.

Метою роботи є дослідження теоретичних аспектів кон'юнктурних спостережень та аналіз стану ринку цукру з метою виявлення перспектив його розвитку.

Для досягнення поставленої мети визначені наступні **завдання**:

- розглянути поняття, особливості та необхідність проведення кон'юнктурних досліджень;
- описати алгоритм дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку;
- розглянути основні методи кон'юнктурних досліджень;
- дослідити тенденції на ринку цукру України;
- оцінити конкурентне середовище на ринку цукру в Україні;
- проаналізувати кон'юнктуру світового ринку цукру та визначити місце України в ньому;
- визначити основні проблеми розвитку ринку цукру України;

- запропонувати шляхи підвищення ефективності функціонування ринку цукру в Україні;
- здійснити прогнозування кон'юнктурних показників ринку цукру України.

Об'єкт роботи – процес дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку цукру.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні аспекти кон'юнктурних спостережень.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи і прийоми дослідження, зокрема аналіз, синтез, метод порівняння, табличний (графічний) метод – для наочного відображення результатів дослідження, метод кореляційно-регресивного аналізу, метод екстраполяції та балансовий метод змінних для прогнозування. Застосована комп'ютерна програма Microsoft Excel та STATISTICA 7.0 від StatSoft для прогнозування кон'юнктурних показників ринку цукру України.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти, що регламентують питання функціонування ринку цукру в Україні, наукова та навчальна література з проблематики кон'юнктурних досліджень, офіційні статистичні матеріали державної служби статистики України та дані бази статистичної інформації Trade Map, FAO Stat, що вказують на тенденції розвитку ринку цукру в Україні та світі.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано 1 статтю на тему «Ринок цукру України: сучасний стан та проблеми розвитку» у студентському збірнику «Науковий вісник» факультету економіки та управління підприємництвом ОНЕУ.

ВИСНОВКИ

1. У процесі дослідження було розглянуто поняття й особливості кон'юнктурних досліджень. Необхідність їх проведення полягає у тому, щоб дати оцінку стану ринку на визначений момент або за якийсь період, виявити основні його закономірності та тенденції, показати перспективи його подальшого розвитку. Основне при цьому – визначити характер і ступінь збалансованості ринку, насамперед співвідношення попиту та пропозиції.

2. Описано алгоритм дослідження та прогнозування кон'юнктури ринку. Прийнято виділяти три етапи процесу дослідження економічної кон'юнктури – поточне спостереження (збір, обробка та збереження необхідної інформації); аналіз кон'юнктури; прогноз кон'юнктури для прийняття відповідних рішень. Прогноз кон'юнктури включає такі етапи, як вибір об'єкту (горизонту) прогнозування; визначення параметрів прогнозування; вибір методів прогнозування; проведення розрахунків прогнозних параметрів; інтерпретація прогнозу.

3. Розглянуто основні методи кон'юнктурних досліджень. Можливість використання методів аналізу та прогнозування кон'юнктури в проведенні маркетингових досліджень дозволяє отримати необхідну базу інформації для вирішення ряду управлінських завдань та формування стратегії розвитку господарського об'єкта з урахуванням всіх можливих подій в перспективі.

4. Досліджено тенденції на ринку цукру України, які свідчать про те, що основні аналітичні показники ринку цукру піддаються коливанням протягом досліджуваного періоду. Основною характеристикою галузі є масштаб виробництва, котрий можна оцінити на основі обсягів продукції. У 2018 році було виготовлено 1,8 млн т цукру, що на 0,2 млн т менше, ніж в 2017 році. За останні 10 років найбільший обсяг виготовлення був у 2011 році – 2,3 млн т, а найменший – у 2013 1,3 млн т. Варто відзначити, за останні роки в цукровій галузі України спостерігається позитивна тенденція щодо збільшення випуску

якісного цукру I та II категорії. Фонд споживання цукру протягом досліджуваного періоду також суттєво скоротився.

Динаміка площ посіву та валового збору цукрового буряка також характеризується коливаннями та тенденцією до зменшення. Аналіз урожайності цукрового буряка показав періодичну позитивну динаміку до збільшення. Починаючи з 2010 р. урожайність цукрових буряків збільшилась майже у 2 рази і досягнула у 2018 році рекордного в історії українського буряківництва рівня – 509 ц/га.

Динаміка експорту українського цукру не має чіткої тенденції, а обсяги – дуже незначні порівняно зі світовими. Цукор українських виробників задовольняє в повному обсязі внутрішні потреби населення, тому доля імпорту за досліджуваний період є незначною.

5. Оцінено конкурентне середовище на ринку цукру в Україні. Протягом досліджуваного періоду кількість працюючих цукрових заводів значно зменшилась. У 2018 році працювало лише 42 заводи. Продовжують досить успішно працювати в основному виробники цукру, що входять до складу великих агропромислових об'єднань. Інтегровані компанії у сезоні переробки цукрових буряків урожаю 2018 року виробили 69,70 % цукру до загального виробництва. Серед інтегрованих компаній лідерами стали «Астарта-Київ» та «Радехівський цукор». Вони виготовили відповідно 19% та 18% цукру від сумарних обсягів виробленої продукції.

У дефіцитні роки високий попит на цукор стимулює сільськогосподарські підприємства збільшувати площі посіву цукрових буряків, виникає перевиробництво, що зумовлює падіння цін. Виробники цукру зазнають збитків, а виробники цукрових буряків скорочують посіви. В результаті пропозиція цукру на ринку суттєво зменшується, ціни на внутрішньому ринку знову зростають, і відбувається повторення циклу.

6. Проаналізовано кон'юнктуру світового ринку цукру та визначено місце України в ньому. При аналізі світових тенденцій щодо виробництва та споживання цукру за останні десять маркетингових років встановлено, що

світове виробництво цукру також характеризується різкими коливаннями. Найбільшими виробниками цукру є Індія, Бразилія, ЄС, Таїланд та Китай. Серед виробників цукру з цукрового буряку Україна посідає п'яте місце. Споживання цукру за цей період повільно, але збільшується. Найбільшими споживачами є Індія, ЄС та Китай. Динаміка та структура світового експорту багато в чому залежить від результатів посівної кампанії в Бразилії, оскільки частка цієї країни у загальносвітовому експорті цукру складає близько 45 %. У світовій структурі імпорту найбільшу питому вагу займають Китай та Індонезія, частка яких у 2017/2018 році склала 8,0% та 7,9% відповідно.

Вплив України на світовий ринок є незначним. Лише з 2016/2017 МР експорт цукру зріс, понад 500 тис. т цукру, що є рекордним показником за всю історію незалежності України.

7. Визначено основні проблеми розвитку ринку цукру України, такі як дуже висока трудомісткість культури, що в умовах зменшення трудо-, фондо- і енергозабезпеченості господарств веде до скорочення посівної площі цукрових буряків і їх валового збору; повільне технічне переоснащення виробництва та впровадження інноваційних технологій; недосконале державне регулювання ринку цукру; низька інвестиційна привабливість галузі та брак фінансових ресурсів; застосування інтенсивних синтетичних підсолоджувачів у харчовій промисловості та ін.

8. Запропоновано шляхи підвищення ефективності функціонування ринку цукру в Україні, які можна розділити за трьома напрямками – техніко-технологічна модернізація та реструктуризація галузі, диверсифікація виробництва та зміни у регулюванні ринку цукру.

9. Здійснено прогнозування кон'юнктурних показників ринку цукру України. За допомогою балансового методу прогнозування визначено, що агрегований показник виробництва цукру в Україні у 2020 році складе 1950,90 тис. т., споживання становитиме 1257,08 тис. т. Експортно-імпортне сальдо буде позитивним, та експорт буде більшим за імпорт на 694,80 тис. т. Прогнозне значення агрегованого показника «Виробництво» у даному

сполученні отримано за допомогою логарифмічного тренду, а «Споживання» та «Експортно-імпортне сальдо» – за допомогою лінійного тренду.

У роботі було досліджено вплив факторів на формування середньої ціни виробників за 1 т цукру. Аналіз даних впливу факторів на ціну проводився із застосуванням кореляційно-регресійної моделі з використанням аналітичного програмного комплексу STATISTICA 7.0 від StatSoft. Факторами, що мають найбільший вплив виявились ціна на природній газ та обсяг пропозиції цукру на ринку (включає в себе суму обсягу виробництва цукру та зміну запасів, за мінусом обсягу експорту). За результатами прогнозу середня ціна виробників за 1 т цукру в 2020 році складатиме 13014,35 грн (+/- 1733,79 грн). Порівнявши прогнози отримані за допомогою кореляційно-регресійної моделі впливу факторів на ціну та за допомогою трендової моделі лінійного типу, виявлено розбіжність у розмірі 441,1 грн за 1 т, або у 1,04 %. Отже, можна зробити висновок, що ймовірність встановлення ціни на цукор за 1 т на даному рівні у 2020 році є високою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейченко А. В. Методологія дослідження економічної кон'юнктури ринку продукції АПК / А. В. Андрейченко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2017. – № 22. – С. 23-26.
2. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник./ Андрейченко А.В., Горбаченко С.А., Грінченко Р.В., Карпов В.А., Кучеренко В.Р. – Одеса: ОНЕУ, 2014.– 345 с.
3. Денисенко Л. С. Методологія дослідження кон'юнктурутворюючих факторів /Л. С. Денисенко // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 4. – С. 4-6.
4. Кощій О. В. Історичний досвід дослідження економічної кон'юнктури / Кощій О. В. // Умение и нововъведения-2007: материалы III международной научной конференции. – София: Бял ГРАД-БГ ООД, 2007. – Т. 4. – С.65–67.
5. Абакуменко О. В. Кон'юнктура фінансового ринку: підходи до визначення дефініції / О. В. Абакуменко // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 21. – С. 37-41.
6. Ціхановська В. М. Теоретико-методичні засади дослідження кон'юнктури агропродовольчого ринку /В. М. Ціхановська // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 10. – С. 68-73.
7. Кобелева Т. О. Дослідження економічної сутності ринкової кон'юнктури / Т. О. Кобелева, Н. П. Ткачова, А. В. Кобелева // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: європейський вектор – нові виклики та можливості : тези доп. 3-ї Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 14-16 травня 2015 р. – Львів : Вид-во "Львівська політехніка", 2015. – С. 488-489.
8. Румянцева С.Ю. Эволюция понятия и методологии анализа экономической конъюнктуры / С.Ю. Румянцева // Вестник СпбГУ, 2004. – Сер. 5. Вып. 4. – С. 22-34.
9. Оболенцева Л. В. Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку: підручник / Л. В. Оболенцева// Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 249 с.

10. Проблеми кон'юнктурних досліджень ринків товарів та послуг в Україні. Монографія / Під науковим керівництвом д.е.н., професора А. І. Ковальова. – Одеса: Атлант, 2010. – 266 с.

11. Левицький В.В. Формування стратегій розвитку підприємств на засадах прогнозування кон'юнктури ринку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук.: спец. 08.00.04 "Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)" / В.В. Левицький. – Львів, 2008. – 24 с.

12. Окрепкий, Р. Б. Кон'юнктурний аналіз тенденцій розвитку ринку, його стійкості та циклічності / Р. Б. Окрепкий, Д. В. Гаргула // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5. – С. 197-203.

13. Глушко, Ю. С. Прогнозування кон'юнктури товарних ринків при здійсненні підприємством міжнародної діяльності (на прикладі ТОВ «Євровікнобуд») : магістерська дис. : 073 «Менеджмент» / Глушко Юлія Сергіївна. – Київ, 2018. – 113 с.

14. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. – 447 с.

15. Моніторинг світових ринків харчової сировини та продукції АПК: навчальний посібник // Р. В. Грінченко, В. Р. Кучеренко, А. В. Андрейченко. – Одеса: Прес-кур'єр, 2013. – 112 с.

16. Щербак В.В. Методологія дослідження кон'юнктури товарного ринку/ В.В. Щербак // Приазовський економічний вісник. – 2017. – №2. –С. 31-35.

17. Основи методики дослідження економічної кон'юнктури. Текст лекції для самостійного вивчення студентами економічних спеціальностей / Укл.: Л.О. Іванова. – Л.: Вид-во Львів. комерц. акад., 2004. – 33 с.

18. Федорович Р. В. Маркетинговий аналіз кон'юнктури ринку / Роман Федорович, Світлана Семенюк // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 47-52.

19. Севідова І. О. Проблемні аспекти дослідження кон'юнктури сільськогосподарського ринку в Україні / І. О. Севідова, С. В. Плигун // Агросвіт. – 2018. – № 15-16. – С. 52-55.

20. Кон'юнктура товарних ринків: конспект лекцій для студентів спеціальності 6.030507 «Маркетинг» / Укл.: В.В. Кузяк, Ю.Я. Добуш. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2013.–200 с.

21. Березняк Н.В. Методичні підходи до побудови моделі кон'юнктурного дослідження, проведення аналізу і прогнозу ринкової кон'юнктури/ Н.В. Березняк// Наука, технології, інновації. – 2017.– № 1.– С.39-45.

22. Нечаєв В.П. Промисловий маркетинг : Навч.-метод. Посіб. Для самост. вивчення дисципліни – Кривий Ріг: МІНЕРАЛ, 2016. – 185 с.

23. Мельник Т.М. Методологічні підходи до дослідження кон'юнктури товарних ринків/ Т.М. Мельник //Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №12. – С. 148–155.

24. Ібатуллін М. І. Методичні підходи до оцінки кон'юнктури агропродовольчого ринку / М. І. Ібатуллін // Економіка та управління АПК. – 2015. – № 2. – С. 43-49.

25. Євсейцева О. С. Сучасні методики прогнозування кон'юнктури ринку та їх використання при проведенні маркетингових досліджень / О. С. Євсейцева, Д. В. Новіков // Економіка та держава. – 2016. – № 5. – С. 97-100.

26. Радіщук Т. П. Особливості прогнозування кон'юнктури товарного ринку / Т. П. Радіщук // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2010. – № 684. – С. 39-41.

27. Яренко А. В. Систематизація кількісних методів прогнозування кон'юнктури ринку в маркетингових дослідженнях /А. В. Яренко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. – 2015. – № 3. – С. 11-18.

28. Гапоненко Т.М. Аналіз сучасного стану ринку цукру в Україні та світі / Т.М. Гапоненко// Економіка та управління підприємствами. – 2016. – №10. – С. 292-295.

29. Онищук Ю. В. Стратегія розвитку підприємств цукрової промисловості України в умовах євроінтеграції :дис ... канд. економ. наук: 08.00.04 / Юлія Вікторівна Онищук . – Чернігів, 2016 . – 292 с.

30. Данилишин М. С. Стан бурякоцукрової галузі України та шляхи його удосконалення /М. С. Данилишин. // Ефективна економіка. –2015.–№ 11.–С. 1-6

31. Буряк Н.І. Дослідження кон'юнктури ринку цукру в Україні та світі/ Н.І. Буряк, В.І. Лазаренко// Національний університет біоресурсів і природокористування України. –2016. – С. 24-37.

32. Промисловість. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

33. Цукрова галузь України в цифрах 2018–2019 МР. Національна асоціація цукровиків України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://storage.ukrsugar.com/uploads/pdf/7_UkrSugar_2019_uk_small.pdf

34. Статистичний збірник (Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України). Державна служба статистики України. – Київ. – 2019.

35. Статистичний збірник (Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України). Державна служба статистики України.–Київ. – 2014.

36. Гриценко А. С. Цукробурякове виробництво України: сучасний стан та тенденції розвитку бурякосіючих підприємств/ А.С. Гриценко //Науковий вісник Мукачівського державного університету.–2017.–№1.– С. 73-80.

37. Статистичний щорічник України за 2018 рік. Державна служба статистики України. –Київ. – 2019.

38. Статистичний щорічник України за 2012 рік. Державна служба статистики України. – Київ. – 2013.

39. Україна в цифрах 2017. Державна служба статистики України. –Київ. – 2018.

40. Данилишин М. С. Ефективність діяльності бурякоцукрової галузі України / М. С. Данилишин // Економіка та держава. – 2016. –№ 1. – С. 108-111.

41. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

42. Жарун О. В. Забезпечення виробничих потужностей цукрових заводів Вінницької області / О. В. Жарун, С. Ю. Соколюк, С. П. Ткачук // Innovative solutions in modern science. – 2016. – № 1. – С. 1-14.

43. Филюк Г. Причини кризового стану підприємств цукрової галузі України та шляхи їх розв'язання / Г. Филюк, Д. Ситенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2014. – № 5. – С. 6-11.

44. Шукалович, В. Ф. Виробництво цукрового буряка та цукру в Україні: вплив процесів вертикальної інтеграції, структуризації ринків та сучасні загрози стабільності / В. Ф. Шукалович // Агросвіт. – 2013. – № 19. – С. 38-42.

45. ТОП-10 виробників цукру в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/novosti-kompanii/top10-proizvoditelei-sakhara-v-ukraine/>

46. ТОП-10 найбільших експортерів цукру в Україні в 2018-2019 МР. Національна асоціація цукровиків України «Укрцукор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrsugar.com/uk/post/top-10-najbilsih-eksporteriv-cukru>

47. Розвиток інтегрованих структур у цукробуряковому підкомплексі аграрного сектору [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Парубок Наталія Василівна ; Білоцерків. нац. аграр. ун-т. – Біла Церква, 2017. – 20 с.

48. Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2018 р. до 1 вересня 2019 р. у частині визначення мінімальних цін [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/14514_2017.pdf

49. Ціни на цукор відпустили: що це значить? Інтернет газета [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.etcetera.media/tsini-na-tsukor-vidpustili-shho-tse-znachit-chi-podeshevshaye-tsukor.html>

50. УКАБ просить відмінити регулювання цін на цукор. Український клуб аграрного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/ukab_prosit_vidminiti_regulyuvannya_tsin_na_tsukor

51. Статистичний збірник (Індекс споживчих цін за 2018 рік). Державна служба статистики України. – Київ. – 2019.

52. Статистичний збірник (Індекс споживчих цін за 2012 рік). Державна служба статистики України. – Київ. – 2013.

53. Обзор сахарной отрасли государств – членов Евразийского экономического союза за 2012 – 2016 гг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eurasiancommission.org/ru/act/prom_i_agroprom/dep_agroprom/sensitive_products/Documents/Обзор%20рынка%20сахара.pdf

54. Хаєцька О.П. Світовий ринок цукру та місце України в ньому / О.П. Хаєцька // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – №8. – С.80-90.

55. Сільськогосподарські культури. ФАОСТАТ. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/faostat/ru/?#data/QC/visualize>

56. Виробництво цукру в світі з 2009/2010 МР по 2018/2019 МР [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.statista.com/statistics/249679/total-production-of-sugar-worldwide/>

57. Споживання цукру в світі з 2009/2010 МР по 2018/2019 МР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/249681/total-consumption-of-sugar-worldwide/>

58. Ринок цукру 2018-2019 МР. Міжнародна організація цукру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.isosugar.org/sugarsector/sugar>

59. Світовий ринок цукру. Торгові потоки цукру в країнах СНД: що змінилось, чого очікувати? Національна асоціація цукровиків України «Укрцукор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrsugar.com/uk/post/svitovij-rinok-cukru-torgovi-potoki-cukru-v-krainah-snd-so-zminilos-cogo-ocikuvati>

60. Індекс продовольчих цін ФАО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/ru/>

61. Sugar: World Markets and Trade. Foreign Agricultural Service/USDA. Office of Global Analysis. May 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/Sugar.pdf>

62. Структура експорту цукру з України у 2017-2018рр. Trademap [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.trademap.org>

63. Структура імпорту цукру в Україну у 2018 році . Trademap [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.trademap.org>

64. Зелена книга «Регулювання ринку цукру». Офіс ефективного регулювання (BRDO) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://cdn.regulation.gov.ua/53/b7/b1/9f/regulation.gov.ua_РЕГУЛЮВАННЯ%20РИНКУ%20ЦУКРУ.pdf

65. Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції цукровиків України .– Перспективи розвитку цукрової промисловості України. – К.: НУХТ, 2019. – 135 с.

66. Семенда Д. К. Сучасний стан та тенденції розвитку ринку технічних культур в Україні / Д. К. Семенда, О. В. Семенда // Агросвіт. – 2019.– № 6. – С. 65-74.

67. Ільків Л. А. Сучасний стан та ефективність виробництва цукрових буряків / Л. А. Ільків // Молодий вчений. – 2018. – № 11. – С. 1124-1127.

68. Варченко О. М. Формування системи збалансованих показників як інструменту стратегічного управління підприємств цукрової промисловості / О. М. Варченко, Н. О. Вернюк // Економіка та управління АПК. – 2018. – № 2. – С. 54-66.

69. Волинець А. Шляхи підвищення енергоефективності підприємств харчової промисловості / А. Волинець, Д. Черевашко, Н. Медведєва // Біоресурси і природокористування. – 2018. – Т. 10, № 1-2. – С. 124-128.

70. Цукропродукти і цукрозамінники в харчовій промисловості. Вітчизняний та світовий досвід: науково-допоміжний бібліографічний показчик двома

мовами 2000–2018 рр. / [упоряд. О. В. Олабоді] ; Нац. ун-т харч. технологій, Наук.-техн. б-ка. – Київ, 2019. – 145 с.

71. Воєцька О. Є. Перспективи використання побічних продуктів цукрового виробництва / О. Є. Воєцька, І. С. Чернега, О. Г. Цюндик, М. О. Могілянський // Зернові продукти і комбікорми. – 2018. – Т. 18, № 1. – С. 37-43.

72. Бондар В. С. Цукровий ринок у близькій перспективі / В. С. Бондар, В. І. Гореленко // Цукрові буряки. – 2018. – № 4. – С. 4-9.

73. Чайка Т. Ю. Можливості застосування балансового методу при управлінні витратами робочого часу на підприємстві / Т. Ю. Чайка // Економіка і регіон. – 2014. – № 6. – С. 28-35.

74. Систематизація факторів впливу на формування цін на цукор як соціально-орієнтовний продукт харчування в Україні / О.І. Трохимець // Вісник економічної науки України. – 2016. – № 1. – С. 141-146.